

СТРУКТУРНА КЛАСИФІКАЦІЯ АНГЛОМОВНИХ АБРЕВІАТУР НА ПОЗНАЧЕННЯ ФОРМ КОНТРОЛЮ ТА НАЗВ ДИПЛОМІВ І СЕРТИФІКАТІВ У НАВЧАННІ МОВ

Наталія Ковальчук

канд. пед. наук, доцент кафедри перекладознавства імені Микола Лукаша
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(61022, Харків, майдан Свободи, 4);
наукова співробітниця кафедри англістики та американістики
університету імені Матея Бела
(Словаччина, 97401, Банська Бистриця, вул. Тайовського, 40);
e-mail: n.m.kovalchuk@karazin.ua;
orcid: <https://orcid.org/0000-0002-9483-4297>

Фахова підготовка майбутніх викладачів іноземних мов і перекладачів вимагає знання термінології відповідної професійної сфери, зокрема і скорочених форм такої термінології. Ця стаття аналізує тематичні групи (ТГ) та підгрупи (ТПГ) англomовних аббревіатур у сфері навчання мов, а саме скорочень на позначення форм контролю та назв дипломів і сертифікатів. Грунтуючись на подібних дослідженнях класифікацій українськомовних та іншомовних термінів у різних галузях, авторка констатує недостатню кількість розвідок щодо англomовних аббревіатур, що, разом із необхідністю їх системної структурно-тематичної класифікації, дозволило обґрунтувати актуальність дослідження, метою якого є виявлення згаданих ТГ і ТПГ та визначення їхніх структурних характеристик, а завдання включали відбір матеріалу дослідження, його поділ на тематичні групи і структурні типи. Система англomовної термінології, сформована на відповідних поняттєвих ознаках, включає сукупність лексем, об'єднаних за екстралінгвістичними властивостями. Важливим завданням вивчення термінологічної системи є розподіл лексем на ТГ та ТПГ. Денотативна ознака, що позначає реалії позамовної дійсності, є критерієм виокремлення ТГ та ТПГ. Матеріалом дослідження послужили 100 аббревіатур, відібраних з оригінальних англomовних джерел. ТГ і ТПГ у межах проаналізованого корпусу мають різний ступінь розгалуженості, що обумовлює розташування найчисельніших та найбільш розгалужених ТГ і ТПГ в центрі, в той час як найменш чисельні ТГ і ТПГ розташовані на периферії. Спираючись на тематичну класифікацію, авторка проаналізувала ТГ та ТПГ за кількісним складом компонентів (варіюють від 2 до 6), структурними моделями побудови

(співвідношення ініціалізмів, акронімів та комбінованих скорочень; поєднання повної форми зі скороченням, різних видів скорочень в одній аббревіатурі); приналежністю компонентів до відповідних самостійних або службових частин мови, наявністю ознак омонімії. Компоненти аббревіатур ґрунтуються на різних термінотворчих моделях, від яких гіпотетично може залежати спосіб перекладу аббревіатури. Перспектива подальшого дослідження полягає у вивченні структурних моделей аббревіатур та запровадженні отриманих результатів у навчання майбутніх викладачів і перекладачів.

Ключові слова: *англомовні аббревіатури, моделі побудови, навчання мов, структурна модель, тематична група.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Термінологія є одним із найпотужніших джерел розширення лексичного складу сучасних європейських мов, а вивчення різних її аспектів є одним із найдинамічніших напрямів сучасних досліджень. Різноманітні розвідки у галузі термінотворення зосереджуються на різнопланових аспектах цієї сфери і містять всебічний аналіз категорій термінів, співвідношення таких категорій у різних мовах, міжмове порівняння структурних особливостей термінів на основі контрастивного аналізу, порівняння методів термінотворення та особливості перекладу термінологічних одиниць іншими мовами.

Незнання наукової термінології, і зокрема нездатність адекватно передати значення термінологічних одиниць іншими мовами, створює значні труднощі у фаховій комунікації викладачів і професійній діяльності перекладачів. Таким чином, вивчення наукової термінології в різних сферах вимагає особливої уваги у підготовці як майбутніх викладачів іноземних мов, так і майбутніх усних і письмових перекладачів. Ціллю такої підготовки є формування навичок і вмій розпізнавання термінологічних одиниць у наукових текстах, розуміння значення таких одиниць, зважаючи на наявність тотожних форм та приналежність до різних галузей, а також формування навичок їх перекладу.

Аналіз актуальних досліджень. Термінологічні дослідження проводяться в таких галузях, як викладання мов [1; 7; 8; 9], прикордонний дискурс [2], електроенергетика [6], бджільництво [11], кіноіндустрія [19], інтернет-комунікація [13; 26], військова справа [20], корпус документів про мобільність Erasmus+ [16], де

увага приділяється дослідженню тематичних та лексико-семантичних груп термінів.

Оскільки більшість термінів походить з англійської мови, питання їхньої структурної класифікації та перекладу іншими мовами, зокрема українською, є предметом значної кількості наукових розвідок. Проблеми типології аббревіатур та їх перекладу іншими мовами досліджувалися в працях, присвячених запозиченим англійським комп'ютерним аббревіатурам в іспаномовних текстах [14] і їхнім лінгвістичним особливостям [17], французьким аббревіатурам в енергетичній галузі [21], перекладу синонімічних медичних англійських аббревіатур [25], категоризації аббревіатур, вибраних з американських телесеріалів, та їхньому перекладу румунською й угорською мовами [19].

Низка досліджень стосувалася семантичних і структурних характеристик аббревіатур на основі різних критеріїв та приналежності до певної галузі. Серед таких доробків варто згадати розвідку про місце аббревіатур та акронімів (як різновиду аббревіатур) у системі словотворення англійської мови та визначення особливостей аббревіатур як складової такої системи з урахуванням їхньої ролі у процесі словотворення [15; 18]. Інші дослідження були спрямовані на диференціацію аббревіатур за їхньою формою та функцією в комунікації [13], на аналіз властивостей аббревіатур з точки зору їхньої довжини, довжини вихідного словосполучення, елементів вихідного словосполучення, що використовуються та опускаються при утворенні аббревіатур [20].

Окремі дослідники розробляли класифікації аббревіатур за такими критеріями, як вузьке і широке значення та перелічують їхні відмінності в написанні за допомогою набору специфічних дескрипторів [16]. У деяких галузях, зокрема у сфері інформаційних технологій, використовується велика кількість аббревіатур, що потребувало спеціальної розвідки з метою вивчення закономірностей частотності вживання аббревіатур в англійськомовних комп'ютерних текстах [26].

Таким чином, постійна поява нових англійськомовних аббревіатур у всіх сферах діяльності, необхідність їх систематичної тематичної, структурної та перекладацької класифікації, а також, зважаючи на швидке збільшення обсягу матеріалу, зокрема у галузі освіти, і недостатня кількість розвідок у цій сфері пояснюють

актуальність цього дослідження. Його метою було проведення тематичного та структурного аналізу англомовних абревіатур у сфері освіти, зокрема на позначення форм контролю, а також назв дипломів і сертифікатів у навчанні мов. Відповідно, **завдання дослідження** включали вибір матеріалу (корпусу абревіатур), його поділ на тематичні групи і структурні типи.

Дослідження проведено за програмою *EC Next Generation EU through the Recovery and Resilience Plan for Slovakia* в межах проєкту No 09I03-03-V01-00148.

Виклад основного матеріалу. Для сфери освіти, зокрема навчання і викладання іноземних мов, характерною особливістю є наявність великої кількості абревіатур на позначення різноманітних галузевих термінів. У межах кожної сфери ці лінгвістичні одиниці утворюють окремий вид лексичних одиниць і можуть бути розподілені на групи за різними ознаками, наприклад, за семантичним принципом або структурними моделями. У цьому дослідженні, за прикладом попередніх розвідок [1; 4; 5; 6; 10; 11], такі групи називаються тематичними, до складу кожної з яких входить певна кількість абревіатур, що мають спільну приналежність до визначеної теми, незалежно від їхніх формальних ознак. Відповідно абревіатури різних структурних типів можуть входити до однієї групи. Денотативна ознака, яка стосується позамовної реальності, є спільним екстралінгвістичним атрибутом абревіатур однієї групи.

Матеріал дослідження включав 100 абревіатур, що належать до сфери навчання мов, зокрема, на позначення форм контролю та назви дипломів і сертифікатів у навчанні мов. Ці лексичні одиниці було відібрано з оригінальних англомовних джерел [12; 22; 24] та поділено на тематичні групи (ТГ) і тематичні підгрупи (ТПГ). У межах цього дослідження ТГ розглядається як певна множина лексем, що об'єднуються за принципом наявності конкретної позамовної ознаки, приналежності до спільної теми, а ТПГ – як така сама множина, але в межах певної ТГ. Аналіз відібраних абревіатур за семантичними та структурними ознаками викладено в подальшому змісті статті.

Абревіатури, що позначають форми контролю та назви дипломів і сертифікатів у навчанні мов було розподілено на дві ТГ: ТГ-1 (контроль, тести та іспити) і ТГ-2 (дипломи і сертифікати у навчанні мов). Серед 49 абревіатур ТГ-1 найчисленнішою є ТПГ-1 (на

позначення тестів та дотичних понять: 86 % від загальної їх кількості в ТГ-1), яка була поділена на чотири тематичні субпідгрупи (ТСПГ). Прикладами ТПГ-1 можуть слугувати такі аббревіатури, як *GMAT* (*Graduate Management Admission Test*) і *SPEAK* (*Speaking Proficiency English Assessment Kit*). Частка ТПГ-2 складає 10% від ТГ-1 і стосується забезпечення контролю у навчанні – *TEA* (*Testing, Evaluation and Assessment*), *TTT* (*Test-Teach-Test*). До ТПГ-3, яка є найменш чисельною (4% від ТГ-1), відносимо скорочення на позначення іспитів, наприклад, *ECCE* (*Exam for the Certificate of Competency in English*), *ECPE* (*Exam for the Certificate of Proficiency in English*).

До складу ТГ-2 (дипломи та сертифікати) входять ТПГ-1 (на позначення назв дипломів – 37% від ТГ-2) та ТПГ-2 (на позначення назв сертифікатів – 63% від ТГ-2). Більшу частину ТПГ-1 складають аббревіатури на позначення дипломів на право викладання англійської мови, наприклад, *DELTA* (*Diploma in Teaching English to Speakers of Other Languages*), *DELTYL* (*Diploma in English Language Teaching to Young Learner*), *DOTE* (*Diploma for Overseas Teachers of English*).

Скорочення ТПГ-2 поділені на чотири ТСПГ: 1) сертифікати на право навчання англійської мови (41% від ТПГ-2); 2) про знання теорії та методики навчання (9% від ТПГ-2); 3) про володіння англійською мовою (38% від ТПГ-2); 4) загальні сертифікати (12% від ТПГ-2). Прикладами таких скорочень можуть бути: *CCSE* (*Certificates in Communicative Skills in English*) і *CELTYL* (*Certificate in English Language Teaching to Young Learners*). Таким чином, у цій вибірці аббревіатури ТГ-1 знаходяться у центрі, а аббревіатури ТГ-2 розташовані на периферії цього семантичного поля (детальніше див. [8]).

Спираючись на тематичну класифікацію проаналізованого матеріалу, розглянемо структурну типологію аббревіатур на позначення форм контролю та назв дипломів і сертифікатів у навчанні мов. За структурними характеристиками аббревіатури можна аналізувати за кількістю компонентів, вказуючи приналежність до певної частини мови таких компонентів, або за моделлю, на якій ці аббревіатури ґрунтуються.

Загалом кількість компонентів у скороченнях може варіювати від одного до дев'яти. У проаналізованих нами аббревіатурах така кількість коливається від двох до шести (у цьому випадку ми

враховуємо акроніми й ініціалізми і не враховуємо гібридні форми, які можуть поєднувати у своєму складі акроніми, ініціалізми, усичення слова і повну форму слова). У нашій вибірці половина акронімів та ініціалізмів мають три компоненти (50,0%), меншу частку складають аббревіатури, що мають чотири і п'ять елементів (18,8% і 26,5% відповідно), два акроніми мають 6 елементів (3,1%), один ініціалізм має два компоненти (1,6%). Прикладами є такі скорочення: *TSE (Test of Spoken English)*, *IBT (Internet-Based Test)*, *PGCE (Post Graduate Certificate in Education)*, *SOPi (Simulated Oral Proficiency Interview)*, *ASLPR (Australian Second Language Proficiency Ratings)*, *OIBEC (Oxford International Business English Certificate)*, *ND (National Diploma)*.

Що стосується конкретної частини мови, до якої належать елементи, в нашому аналізі переважають іменники (*N*) та прикметники (*Adj*): *DCT (Discourse Completion Test)*, *GNVQ (General National Vocational Qualification)*, *ISLPR (International Second Language Proficiency Ratings)*. Менш поширеними компонентами є дієприкметники і дієприслівники (*Part I*; *Part II*) або дієслова (*V*) – *IELTS (International English Language Testing System)*, *CELIA (Computer-Enhanced Language Instruction Archive)*, *TTT (Test-Teach-Test)*.

Розглянемо окремо склад групи дво-, три-, чотири-, п'яти- та шестикомпонентних скорочень відповідно до приналежності їхніх складових до певних частин мови.

Повна форма двокомпонентної аббревіатури складається з прикметника та іменника – *Adj+N (ND (National Diploma))*.

Серед трикомпонентних скорочень було виявлено такі комбінації елементів: 1) *N+N – SDT (Self-Determination Theory)*; 2) *N+N+N – SET (Senior English Test)*, *TEP (Tourism English Proficiency)*; 3) *Adj+Adj+N – HND (Higher National Diploma)*, *NVQ (National Vocational Qualification)*; 4) *Adj+N+N – OPI (Oral Proficiency Interview)*; 5) *N+Adj+N – CAT (Computer Adaptive Testing)*; 6) *Part I+N+N – TKT (Teaching Knowledge Test)*; 7) *V+V+V – TTT (Test-Teach-Test)*.

У цій же групі скорочень спостерігаємо випадки пропуску окремих елементів повної форми під час утворення аббревіатури; переважно це стосується службових частин мови (прийменник (*prep*), артикль (*art*) або сполучник (*conj*)), але спостерігаються випадки виключення і самостійних частин мови. Наведемо такі

комбінації елементів (у дужках позначені елементи, які були пропущені): 1) N+(prep)+Part II+N – CAE (*Certificate in Advanced English*); 2) N+(prep)+N+(prep)+N – CPE (*Certificate of Proficiency in English*); 3) N+ Part II+N+(N) – CAE (*Cambridge Advanced English Test*); 4) N+(prep)+Part II+N – TWE (*Test of Written English*); 5) Adj+N+(prep)+N+(N) – FCE (*First Certificate in English Test*); 6) Adj+N+(N+Adj)+N – FSI (*Foreign Service Institute Oral Interview*); 7) N+(conj)/prep)+N+N – AQA (*exam*) (*Assessment and Qualifications Alliance exam*), DES (*Diploma in English Studies*).

Серед чотирикомпонентних аббревіатур виявлені такі комбінації елементів: 1) N+N+N+N – GMAT (*Graduate Management Admission Test*); 2) Adj+Adj+Adj+N – GNVQ (*General National Vocational Qualification*); 3) Part II+Adj+N+N – SOPI (*Simulated Oral Proficiency Interview*); 4) N+N+(prep)+N – PGCE (*Post Graduate Certificate in Education*); 5) N+(prep)+Adj+N+(prep)+Noun – CCSE (*Certificates in Communicative Skills in English*); 6) N+(prep)+N+(prep)+Adj+N – TEEP (*Test of English for Educational Purposes*); 7) N+N+(prep)+N+(prep)+Adj+N – FTBE (*Foundation Certificate for Teachers of Business English*); 8) (N+(prep)+N+N+(prep)+N – COTE (*Certificate for Overseas Teachers of English*); 9) N+(prep)+(art)+Noun+(prep)+N+(prep)+N – ECCE (*Exam for the Certificate of Competency in English*).

Для найчисельнішої з точки зору кількості елементів групи аббревіатур типовими комбінаціями складових є такі: 1) N+Adj+N+N+N – OIBEC (*Oxford International Business English Certificate*); 2) N+Part II+N+N+N – CELIA (*Computer-Enhanced Language Instruction Archive*); 3) Adj+Adj+Adj+Part I+Adv – FIRST (*Principles of testing: fast, independent, repeatable, self-validating, and timely/thorough*); 4) Adj+N+N+Part I+N – IELTS (*International English Language Testing System*); 5) Adj+Adj+N+N+N – ASLPR (*Australian Second Language Proficiency Ratings*); 6) N+N+(prep)+N+(prep)+N+N – CEELT (*Cambridge Examination in English for Language Teachers*); 7) N+Prep +N+(prep)+(art)+Adj+N – TOEFL (*Test of English as a Foreign Language*); 8) N+(prep)+N+N+N+(prep)+N – CELTA (*Certificate in English language teaching to adults*); 9) Adj+N +(prep)+(Adj)+N+Part I+N – IDLTM (*International Diploma in English Language Teaching Management*); 10) Part II+N+(prep)+(Adj)+N+Part I+N – ADLTM (*Advanced Diploma in English Language Teaching Management*);

11) N+(prep)+N+(prep)+Adj+N+(conj)+N – *CEIBT (Certificate in English for International Business and Trade)*;
12) N+prep+N+(prep)+Adj+N – *TOEIC (Test of English for International Communication)*.

Повна форма шестикомпонентної аббревіатури складається з прикметника та іменників – N+(prep)+N+N+N+(prep)+Adj+N – *CELTYL (Certificate in English Language Teaching to Young Learners)*, *DELTYL (Diploma in English Language Teaching to Young Learners)*.

Критеріями, що використовують для розрізнення моделей утворення аббревіатур, є вимова, наявність прийменника або сполучника, омонімія, усичення та поєднання (гібридні форми).

За першим критерієм (вимова) серед скорочень аналізованої вибірки незначною мірою переважають алфавітні акроніми (ініціалізми) (39% від загальної кількості одиниць вибірки) – *CRT (Criterion-Referenced Testing)*, *GRE (Graduate Record Examination)*. Майже третину (29%) складають аббревіатури, що вимовляються як слова (акроніми) – *KET (Key English Test)*; *PET (Preliminary English Test)*, *ACT (Adaptive Control of Thought)*. Ще третину (32%) складають комбіновані (гібридні) скорочення – *A. Cert. TESOL (Advanced Certificate in TESOL (College of Teachers / Preceptors))*; *Dip. BPE (Diploma in Business and Professional English Language Teaching)*; *W-APT Screener (WIDA ACCESS Placement Test)*.

За другим критерієм (наявність прийменника або сполучника) 39% проаналізованих аббревіатур не мають прийменника або сполучника, наприклад, *TKT (Teaching Knowledge Test)*; *BEC (Business English Certificate)*; *OIBEC (Oxford International Business English Certificate)*. Під час утворення аббревіатури в 29% випадках прийменник або сполучник вилучається – *ECCE (Exam for the Certificate of Competency in English)*, *ECPE (Exam for the Certificate of Proficiency in English)*, *FTBE (Foundation Certificate for Teachers of Business English)*. Три аббревіатури (3%) з усіх проаналізованих зберігають прийменник – *TOEIC (Test OF English for International Communication)*, *TOEFL (Test OF English as a Foreign Language)*, *CertTEfIC (Specialist Certificate in Teaching English FOR Industry and Commerce)*.

Серед нашої вибірки ми виявили сімнадцять (17%) скорочень, які мають ознаки омонімії. Дванадцять з них є омонімами слів із загальним значенням (гомоакроніми): *ACT (Adaptive Control of*

Thought); *JET* (*Junior English Test*); *KET* (*Key English Test*); *PET* (*Preliminary English Test*); *SAT* (*Scholastic Assessment (Aptitude) Test*); *SET* (*Senior English Tests*); *SPEAK* (*Speaking Proficiency English Assessment Kit*); *CAT* (*Computer Adaptive Testing*); *COTE* (*Certificate for Overseas Teachers of English*); *DOE* (*Diploma for Overseas Teachers of English*); *TEA* (*Testing, Evaluation and Assessment*); *FIRST* (*Principles of testing: fast, independent, repeatable, self-validating, and timely/thorough*).

Одна аббревіатура схожа на форму множини загальновідомого слова, проте така форма слова в сучасній англійській мові вважається граматичною помилкою – *CHILDES (database)* (*Child Language Data Exchange System*). Дві аббревіатури є омонімами інших акронімів у тій самій галузі: *CAE* (*Certificate in Advanced English*) і *CAE* (*Cambridge Advanced English Test*). Два акроніми є омонімами власних імен – *CELIA* (*Computer-Enhanced Language Instruction Archive*) і *ELSA* (*English Language Skills Assessment*).

Наша вибірка налічує сім аббревіатур гібридної структури, тобто таких, що поєднують скорочені та повні форми: 1) повне слово + ініціалізм – *CHILDES (database)* (*Child Language Data Exchange System*); 2) ініціалізм + повне слово – *MTMM method* (*Multi-Trait Multi-Method Method*); *ABX discrimination research*; *C-Test* (*variation of the Cloze test*); *d-index* (*item discrimination*); *IRT test* (*Item Response Theory*); 3) ініціалізм + акронім + повне слово – *W-APT Screener* (*WIDA ACCESS Placement Test*).

Ще однією особливістю структури аббревіатур є комбінація різних видів скорочень. У нашій вибірці таких аббревіатур налічується 23 одиниці (23% від загальної кількості). Серед цих аббревіатур можна виділити такі різновиди:

1) акронім + ініціалізм – *ACTFL* (*American Council on the Teaching of Foreign Languages*);

2) ініціалізм + акронім – *DTEFLA* (*Diploma in Teaching English as a Foreign Language to Adults*); *UETESOL* (*University Entrance Test for Speakers of Other Languages*); *PLAB* (*Pimsleur Language Aptitude Battery*); *MTELP* (*Michigan Test of English Language Proficiency*);

3) анкопа + ініціалізм – *CertTEfIC* (*Specialist Certificate in Teaching English for Industry and Commerce*); *CertTEB* (*Certificate in Teaching English for Business*); *Dip.BPE* (*Diploma in Business and Professional English Language Teaching*); *Dip.TIB* (*Diploma in*

Teaching English for Business); *EUROLTA* (*European Certificate in Language Teaching to Adults*);

4) анкопа + ініціалізм + акронім – *Cert (ES) TESOL* (*Certificate of Educational Studies in TESOL*); *Cert (TM) TESOL* (*Certificate in the Theory and Methodology of TESOL*); *Dip.CP (TESOL)* (*Diploma of the College of Preceptors*); *Dip (TM) TESOL* (*Diploma in the Theory and Methodology of TESOL*); *Dip (TM) TESP* – *Diploma in the Theory and Methodology of TESP* (*Teaching English for Specific Purposes*);

5) анкопа + анкопа + ініціалізм + акронім – *Pre-Cert (ES) TESOL* (*Preliminary Certificate of Educational Studies in TESOL*);

6) анкопа + акронім – *CertTESOL* (*Certificate in Teaching English to Speakers of Other Languages*); *Dip.TESAL* (*Diploma in the Teaching of English to Speakers of Asian Languages*); *DipTESOL* (*Diploma in Teaching English to Speakers of Other Languages*);

7) анкопа + анкопа + ініціалізм – *Dip.CoT* (*Diploma of the College of Teachers*);

8) ініціалізм + анкопа + акронім – *A.Cert.TESOL* (*Advanced Certificate in TESOL* (*College of Teachers / Preceptors*);

9) ініціалізм/повне слово + ініціалізм + акронім – (*RSA/Cambridge*) *C-TEFLA* (*Certificate in Teaching English as a Foreign Language to Adults*); (*RSA/Cambridge*) *D-TEFLA* (*Diploma of Teaching English as a Foreign Language*).

Випадків усічення початку / середини слова або усічення фрази в повних формах аббревіатур зафіксовано не було.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Відповідно до семантичного критерію був виділений корпус аббревіатур, складники яких мають спільні поняттєві ознаки, що забезпечує їхню тематичну цілісність. Усі відібрані аббревіатури були поділені на дві тематичні групи, в яких можна виокремити кілька тематичних підгруп. Найчисельніші і найбільш розгалужені тематичні підгрупи розміщені в центрі, тоді як на периферії розташовані найменш чисельні групи. Приналежність до центру чи периферії може вказувати на певний ступінь частотності відповідного фрагмента позамовної дійсності в межах кожної тематичної групи та сфери навчання мов загалом.

Залежно від структури кількість елементів в аббревіатурах коливається від двох до шести; більш частотними є аббревіатури, що мають три компоненти (50%); меншу частку складають

аббревіатури, що мають чотири і п'ять елементів (18,8% і 26,5% відповідно). Найменш і найбільш чисельні за кількістю компонентів аббревіатури представлені одним та двома скороченнями (1,6% і 3,1% відповідно).

У складі аббревіатур переважають іменники і прикметники; дієприкметники (або дієприслівники) та дієслова є менш частотними. Службові частини мови (прийменники, сполучники або артиклі) хоча і присутні у складі повної форми, але у більшості випадків опускаються. Кількість комбінацій і послідовність різних частин мови в аббревіатурах з різною кількістю елементів варіює від 1 до 12.

Як показав аналіз моделей побудови аббревіатур, у нашій вибірці незначним чином переважають ініціалізми (39%), а кількість акронімів та комбінованих (гібридних) скорочень є приблизно однаковою (29% і 32% відповідно). 39% проаналізованих аббревіатур не мають у своєму складі прийменника або сполучника, в 29% випадках прийменник або сполучник вилучається, і 3% з усіх проаналізованих аббревіатур зберігають прийменник. 17% скорочень мають ознаки омонімії, які включають гомоакроніми, омоніми інших акронімів у тій самій галузі й омоніми власних імен. Аббревіатури гібридної структури поєднують скорочені та повні форми і можуть мати принаймні 3 різні комбінації. 23% аббревіатур є сукупністю різних видів скорочень, і таких комбінацій було виявлено 9 видів.

Формування професійної компетентності майбутнього викладача та перекладача неможливе без знання термінології відповідної професійної сфери, зокрема і скорочених форм такої термінології. Знання щодо способів утворення, тематичної класифікації, моделей побудови та перекладу аббревіатур у межах певної терміносистеми є необхідною складовою підготовки майбутніх філологів. Результати проведеного дослідження можуть бути використані в навчальному процесі для розвитку фахової компетентності майбутніх викладачів і перекладачів.

Перспектива подальших досліджень убацькається у конкретизації структурних моделей аббревіатур, вивченні ймовірного зв'язку між ними і способами їх перекладу та запровадженні отриманих результатів у процес навчання майбутніх викладачів та перекладачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бородіна Н.С. Основні класифікаційні ряди в українській лінгводидактичній термінології. *Термінологічний вісник*. Київ: Інститут української мови НАНУ. 2013. Вип. 2(1). С. 145-149. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/51267> (дата звернення: 20.10.2021).
2. Герасімова О.М. Особливості перекладу термінів (на прикладі прикордонного дискурсу). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія*. 2016. № 22. С. 180-182.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Вінниця: Нова Книга, 2004. 576 с.
4. Козак Л.В. Тематична структура української технічної термінології. URL: <http://ukrmova.com.ua/2011/Artcl15.pdf> (дата звернення: 23.04.2020).
5. Халіновська Л.А. Тематичні групи на позначення назв літальних апаратів та повітряних суден в українській авіалексичі. *Українська термінологія і сучасність*. 2009. С. 176-179.
6. Харчук Л.В. Тематична класифікація українських електроенергетичних термінів. *Термінологічний вісник*. Київ: Інститут української мови НАНУ. 2013. Вип. 2(2). С. 72-77. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/51291> (дата звернення: 20.10.2021).
7. Черноватий Л.М., Ковальчук Н.М. Тематична класифікація англійських аббревіатур назв організацій у сфері навчання мов. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2021. Вип. 91. С. 198-204. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-91-21>
8. Черноватий Л., Ковальчук Н. Тематична класифікація англійських аббревіатур назв форм контролю, дипломів і сертифікатів у навчанні мов. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2021. Вип. 94. С. 87-95. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2021-94-13>
9. Черноватий Л.М., Ковальчук Н.М. Тематична класифікація англійських аббревіатур назв підходів до навчання мов та форм його організації. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2021. Вип. 92. С. 129-137. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-92-18>
10. Чорна О.В. Принципи системного аналізу українських податкових термінів. *Термінологічний вісник*. Київ: Інститут української мови НАНУ. 2017. Вип. 4. С. 198-204.

11. Шматко І.В. Особливості системної організації українських бджільницьких термінів за тематичними і лексико-семантичними групами. *Термінологічний вісник*. Київ: Інститут української мови НАНУ. 2015. Вип. 3(2). С. 198-210.
12. Acronyms Related to TESL. Internet TESL Journal. URL: <http://www.Iteslj.org> > acronyms (accessed: 24.04.2024).
13. Beheka D. Abbreviation in English internet communication. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 9. Current Trends in Language Development*. 2024. № 27. P. 5-14. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series9.2024.27.01>
14. Belda J.R. Translating Computer Abbreviations from English into Spanish: Main Types and Problems. *Meta*. 2004. № 49(4). P. 920-929.
15. Cannon G. Abbreviations and Acronyms in English Word-Formation. *American Speech*. 1989. Vol. 64. № 2. P. 99-127. DOI: <https://doi.org/10.2307/455038>
16. Fabijanić I., Malenica F. Corpus-based typology analysis of abbreviations in the European Commission's Mobility related documents. *Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series IV: Philology and Cultural Studies*. 2021. Vol. 14(63). № 2. P. 49-60. DOI: <https://doi.org/10.31926/but.pcs.2021.63.14.2.4>
17. Gehenot D. Le sigle, aperçu linguistique. *Meta*. 1975. № 20(4). P. 271-307.
18. Hurskaya V. Abbreviation and its Place in the Word-Formation System of Contemporary English Language. *Romanian Journal of English Studies, West University of Timisoara*. 2024. Vol. 21. № 1. P. 59-68. DOI: <https://doi.org/10.2478/rjes-2024-0005>
19. Imre A. Categorizing and translating abbreviations and acronyms. *Open Linguistics*. 2022. Vol. 8. № 1. P. 378-389. DOI: <https://doi.org/10.1515/opli-2022-0204>
20. Malenica F., Fabijanić I. Abbreviations in English military terminology. *Brno Studies in English, online*. 2013. Vol. 39. № 1. P. 59-87. DOI: <https://doi.org/10.5817/BSE2013-1-4>
21. Myers H. Some Abbreviations for Energy Units in France. *Meta*. 1974. № 19(4). P. 203-205. DOI: <https://doi.org/10.7202/003685ar>
22. Richards J.C., Schmidt R. Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics. Bungay: Longman, 2010. 644 p.
23. Rodríguez González F. Morphovariation and Synonymy of Acronyms. *Meta*. 1993. № 38(2). P. 275-292. DOI: <https://doi.org/10.7202/002941ar>
24. The Common European Framework of Reference for Languages. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. 260 p.
25. Wakabayashi J. Teaching Medical Translation. *Meta*. 1996. Vol. 41, N 3. P. 356-365. DOI: <https://doi.org/10.7202/004584ar>
26. Yenka S. Translation strategies in the process of conveying neologisms, abbreviations and acronyms in English language computer

texts. *MESSENGER of Kyiv National Linguistic University. Series Philology*. 2024. Vol. 26, № 2. P. 44-50. DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2023.297666>

Стаття надійшла до редакції 24.03.2025.

Статтю рекомендовано до друку 25.04.2025.

Як цитувати: Ковальчук Н. Структурна класифікація англомовних абревіатур на позначення форм контролю та назв дипломів і сертифікатів у навчанні мов. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2025. Вип. 46. С. 22-38. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2025-46-02>

STRUCTURAL CLASSIFICATION OF ENGLISH ABBREVIATIONS FOR FORMS OF ASSESSMENT AND NAMES OF DIPLOMAS AND CERTIFICATES RELATED TO LANGUAGE TEACHING

Natalia Kovalchuk

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Mykola Lukash Translation Studies Department,
V.N. Karazin Kharkiv National University (61022, Kharkiv, 4 Svoboda Sq.);
Researcher, Department of British and American Studies, Matej Bel University
(97401, Slovakia, Banská Bystrica, 40 Tajovského street);
e-mail: n.m.kovalchuk@karazin.ua;
[orcid: https://orcid.org/0000-0002-9483-4297](https://orcid.org/0000-0002-9483-4297)

Professional training of future foreign language teachers and translators/interpreters requires knowledge of the terminology of the relevant field, including abbreviated forms of such terminology. The article analyses thematic groups (TG) and subgroups (TSG) of English-language abbreviations in the field of language learning, in particular abbreviations denoting forms of assessment and names of diplomas and certificates. Based on similar studies of Ukrainian and foreign language terms in various fields, the author claims the lack of research on English abbreviations, which, together with the need for their systematic, structural and thematic classification, accounts for the relevance of the study. The aim of this study is to identify the aforementioned TG and TSG and determine their structural characteristics. The tasks included selecting the research material, dividing it into thematic groups and structural types, and formulating conclusions and prospects for further research. The system of English terminology, formed on the basis of relevant conceptual features, includes a set of lexemes united by extralinguistic properties. An important task of studying the terminological system is the division of lexemes into TG and TSG. The denotative feature, which denotes the realities of extra-linguistic reality, is the criterion for distinguishing TG and TSG. The research material included 100 abbreviations selected from original English-

language sources. TGs and TSGs within the analysed corpus have different degrees of branching, which determines the location of the most numerous and most branched TGs and TSGs in the centre, while the least numerous TGs and TSGs are located on the periphery. Based on the thematic classification, TGs and TSGs were analysed according to the quantitative composition of components (ranging from 2 to 6), structural models of construction (the ratio of initialisms, acronyms and combined abbreviations; combination of full forms with abbreviated forms, different types of abbreviated forms in one abbreviation); belonging of components to corresponding independent or functional parts of speech, presence of homonymy features. The components of abbreviations are based on different term-forming models, on which the method of translating abbreviations may hypothetically depend. The prospect for further research focuses on more detail-oriented description of structural models of abbreviations, on the study of such dependencies and on the application of the results of such research in the training of future foreign language teachers and translators/interpreters.

Keywords: *English abbreviations, language teaching, structural model, term-forming models, thematic group, training of foreign language teachers and translators/interpreters.*

REFERENCES

1. Borodina, N.S. (2013). Main classification lines in the Ukrainian linguodidactics terminology. *Terminological Bulletin*. 2(1), pp. 145-149. Available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/51267> (accessed: 20 Oct. 2021) [in Ukrainian].
2. Herasimova, O.M. (2016). Peculiarities of terms translation (on the example of the border discourse). *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser. Philology*, 22, pp. 180-182 [in Ukrainian].
3. Karaban, V.I. (2004). *Translation of English scientific and technical literature*. Vinnytsia: Nova Knyha [in Ukrainian].
4. Kozak, L.V. (2011). *Thematic structure of Ukrainian technical terminology*. Available at: [h.p://ukrmova.com.ua/2011/Artcl15.pdf](http://ukrmova.com.ua/2011/Artcl15.pdf) (accessed 23 Apr. 2020) [in Ukrainian].
5. Khalinivska, L.A. (2009). Thematic groups for the designation of names of aircraft in Ukrainian. *Ukrainian terminology and modernity*, pp. 176-179 [in Ukrainian].
6. Kharchuk, L.V. (2013). Thematic classification of the Ukrainian electric power engineering terms. *Terminological Bulletin*. 2(2), pp. 72-77. Available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/51291> (accessed 20 Oct. 2021) [in Ukrainian].
7. Chernovaty, L.M., Kovalchuk, N.M. (2020). Thematic classification of English abbreviations of the names of organisations in the field of language teaching. *Bulletin of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series: Romance and Germanic Philology. Methods of teaching foreign languages*,

- 91, pp. 198-204 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-91-21>
8. Chernovaty, L.M., Kovalchuk, N.M. (2021). Thematic classification of English abbreviations of the names of forms of control, diplomas and certificates in language teaching. *V.N. Karazin Kharkiv National University Bulletin. Series: Foreign Philology. Methods of teaching foreign languages*, 94, pp. 87-95 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2021-94-13>
9. Chernovaty, L.M., Kovalchuk, N.M. (2021). Thematic classification of English abbreviations of the names of approaches to language teaching and forms of its organisation. *V.N. Karazin Kharkiv National University Bulletin. Series: Foreign Philology. Methods of teaching foreign languages*, 92, pp. 129-137 [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-92-18>
10. Chorna, O.V. (2017). Ukrainian tax terms: principles of system approach. *Terminological Bulletin*. 4, pp. 198-204 [in Ukrainian].
11. Shmatko, I.V. (2015). Peculiarities of system organization of the Ukrainian beekeeping terms according to thematic and lexical-semantic groups. *Terminological Bulletin*. 3(2), pp. 198-210 [in Ukrainian].
12. Acronyms Related to TESL. *Internet TESL Journal*. URL: <http://www.Iteslj.org> > acronyms (accessed 24 Apr. 2024).
13. Beheka, D. (2024). Abbreviation in English internet communication. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 9. Current Trends in Language Development*. 27, pp. 5-14. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series9.2024.27.01>
14. Belda, J.R. (2004). Translating Computer Abbreviations from English into Spanish: Main Types and Problems. *Meta*. 49(4), pp. 920-929.
15. Cannon, G. (1989). Abbreviations and Acronyms in English Word-Formation. *American Speech*. Vol. 64, 2, pp. 99-127. DOI: <https://doi.org/10.2307/455038>
16. Fabijanić, I., Malenica, F. (2021). Corpus-based typology analysis of abbreviations in the European Commission's Mobility related documents. *Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series IV: Philology and Cultural Studies*. Vol. 14(63), № 2, pp. 49-60. DOI: <https://doi.org/10.31926/but.pcs.2021.63.14.2.4>
17. Gehehot, D. (1975). Le sigle, aperçu linguistique. *Meta*. 20(4), pp. 271-307.
18. Hurskaya, V. (2024). Abbreviation and its Place in the Word-Formation System of Contemporary English Language. *Romanian Journal of English Studies, West University of Timisoara*. Vol. 21, № 1, pp. 59-68. DOI: <https://doi.org/10.2478/rjes-2024-0005>
19. Imre, A. (2022). Categorizing and translating abbreviations and acronyms. *Open Linguistics*. Vol. 8, № 1, pp. 378-389. DOI: <https://doi.org/10.1515/opli-2022-0204>

20. Malenica, F., Fabijanić, I. (2013). Abbreviations in English military terminology. *Brno Studies in English, online. Vol. 39, № 1*, pp. 59-87. DOI: <https://doi.org/10.5817/BSE2013-1-4>
21. Myers, H. (1974). Some Abbreviations for Energy Units in France. *Meta. 19(4)*, pp. 203-205. DOI: <https://doi.org/10.7202/003685ar>
22. Richards, J.C., Schmidt, R. (2010). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Buncy: Longman.
23. Rodríguez González, F. (1993). Morphovariation and Synonymy of Acronyms. *Meta. 38(2)*, pp. 275-292. DOI: <https://doi.org/10.7202/002941ar>
24. *The Common European Framework of Reference for Languages*. (2018). Cambridge: Cambridge University Press.
25. Wakabayashi, J. (1996). Teaching Medical Translation. *Meta. Vol. 41, N 3*, pp. 356-365. DOI: <https://doi.org/10.7202/004584ar>
26. Yenko, S. (2024). Translation strategies in the process of conveying neologisms, abbreviations and acronyms in English language computer texts. *MESSENGER of Kyiv National Linguistic University. Series Philology. Vol. 26, № 2*, pp. 44-50. DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2023.297666>

The article was received by the editors 24.03.2025.

The article was recommended for printing 25.04.2025.

In cites: Kovalchuk N. (2025). Structural classification of English abbreviations for forms of assessment and names of diplomas and certificates related to language teaching. *Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations. 46*, pp. 22-38. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2025-46-02> [in Ukrainian]